

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 1 och 8 §§ lagen om grunderna för avgifter till staten**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om grunderna för avgifter till staten förtydligas så att den även gäller beslut som republikens president fattar i statsrådet och beslutsfattandet vid statsrådets allmänna sammanträde. Genom förordning skall stadgas om när besluten skall

vara avgiftsbelagda, om prissättningsgrunderna och de fasta avgifterna. I andra fall skall ministerierna själva ha befogenhet att besluta i ärenden som gäller ifrågavarande avgifter.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Den allmänna lag som gäller grunderna för avgifter till staten reviderades i samband med den revidering av regeringsformens stadganden om statshushållningen som trädde i kraft den 1 mars 1992. Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) innehåller stadganden om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer skall vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som uppbärs för prestationerna samt om övriga grunder för avgifterna. I lagens 1 § har tillämpningsområdet definierats så att det gäller alla statliga myndigheter. I lagstiftningen anses dessa allmänt omfatta även republikens president och statsrådet. Lagen innehåller dock inga stadganden om befogenheter som gäller fastställande av avgifter i fråga om republikens president och statsrådets allmänna sammanträde.

Avsikten med lagen om grunderna för avgifter till staten har varit att stifta en allmän lag som kan tillämpas på så många myndigheter som möjligt. Enligt motiveringen till lagen har

man vid fastställandet av tillämpningsområdet använt begreppet statlig myndighet i vid bemärkelse. Lagen omfattar klart bl.a. republikens presidents kansli, statsrådets kansli och ministerierna. På grund av bristfälligheterna i stadgandena om befogenheter har det dock ansetts att lagen inte kan tillämpas på beslut som fattas av republikens president och vid statsrådets allmänna sammanträde. Huvuddelen av detta beslutsfattande utgör allmän skötsel av ekonomin och förvaltningen som det inte är skäl att avgiftsbelägga och den skall inte heller vara avgiftsbelagd enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. En del av de beslut som fattas i ansökningsärenden är dock sådana att de hos andra myndigheter skulle vara avgiftsbelagda utgående från nuvarande stadganden om grunderna för avgifter till staten.

För republikens presidents, statsrådets och andra myndigheters expeditioner uppbärs till utgången av 1993 stämpelskatt med stöd av lagen angående stämpelskatt (662/43). Vissa stämpelskatter har till sitt materiella innehåll

mera varit avgifter än skatter. För att göra situationen tydligare ändrades lagen angående stämpelskatt vid ingången av 1994 så att stämpelskattens belopp inte längre bestäms enligt expeditionens längd. Stämpelskatt uppbärs nu endast för sådana myndighetsbeslut som innefattar en sådan förmån med förmögenhetsvärde som lämpar sig väl för beskattning. I övrigt tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten på myndigheternas expeditioner. Eftersom det har ansetts att denna lag inte kan tillämpas på beslut som fattas av republikens president och vid statsrådets allmänna sammanträde blev dessa beslut i regel avgiftsfria när ändringen av lagen angående stämpelskatt (1080/93) trädde i kraft.

Beredningen och föredragningen av ärenden som skall avgöras av republikens president i statsrådet och vid statsrådets allmänna sammanträde sköts av respektive ministerier och med deras resurser. Att tillämpa lagen om grunderna för avgifter till staten enbart på ministeriernas eget beslutsfattande och andra prestationer eller att införa en separat lagstiftning för annan verksamhet är inte befogat. Beslutsfattandet karaktäriseras inte av några sådana skillnader som skulle förutsätta ett annorlunda förhållningssätt i fråga om när verksamheten skall vara avgiftsbelagd. Statsrådets beslutsfattande har å andra sidan reviderats vid ingången av 1994 så att statsrådets befogenhet avser en helhet som omfattar befogenheten för statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna. Grunderna för beslutanderätten mellan dem ingår i regeringsformen och lagen om statsrådet (78/22) samt närmare stadganden i reglementet för statsrådet (995/43). Även med beaktande av detta är det inte befogat att tillämpa lagen om grunderna för avgifter till staten på endast en del av verksamheten i statsrådet.

Det bör dessutom beaktas att beslutanderätten i samma ärenden kan vara uppdelad på olika ministerier på basis av ärendets betydelse. Det är inte ändamålsenligt att det i dylika fall fastställs om prestationen skall vara avgiftsfri eller avgiftsbelagd på basis av på vilken myndighetsnivå som ärendet avgörs. I vissa fall kan även ett ärende som hör till ett ministeriums befogenhet överföras till statsrådets allmänna sammanträde. I dagens läge vore statsrådets beslut avgiftsfritt även i sådana fall då en avgift skall uppbäras för ministeriets beslut.

De viktigaste grupperna med tanke på

tillämpningen av lagen om grunderna för avgifter till staten är i fråga om republikens presidents beslut besluten om medborgarskap och i fråga om besluten vid statsrådets allmänna sammanträde bl.a. tillstånden för vapenexport, expropriationsbesluten och olika koncessioner. Dessa är i regel offentligrättsliga prestationer varvid utgångspunkten vid prissättningen är prestationens självkostnadsvärde i enlighet med 6 § lagen om grunderna för avgifter till staten. Republikens president fattar närmast i militärorderärenden beslut även annanstans än i statsrådet. Dessa ärenden är till sin natur sådana att det inte är befogat att belägga dem med avgift och tillämpa lagen om grunderna för avgifter till staten.

Av ovan nämnda orsaker bör lagen om grunderna för avgifter till staten även kunna tillämpas på de beslut som republikens president fattar i statsrådet och på beslut som fattas vid statsrådets allmänna sammanträde. Därför föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till 1 § lagen om grunderna för avgifter till staten där det konstateras att lagen skall tillämpas på beslut som fattas av republikens president i statsrådet. Samtidigt föreslås att till lagens 8 § fogas stadganden om beslutanderätten gällande avgifter i fråga om republikens president och statsrådets allmänna sammanträde. På framställning av respektive ministerium skall genom förordning stadgas om när prestationerna skall vara avgiftsbelagda och om prissättningen samt om de fasta avgifter som avses i 6 § 2 mom. och om möjligheten till undantag från uppbärande av avgifter och prissättning enligt 3 och 4 mom. I andra fall skall sagda ministerium ha befogenhet att besluta i ärenden som gäller dessa avgifter. Dylika ärenden är bl.a. ärenden som gäller fakturering och indrivning av avgifter samt kostnadsberäkning.

Ett ärende som i övrigt hör till ministeriets befogenhet kan i de fall som avses i 8 § (1120/93) lagen om statsrådet och i 12 § 2—4 punkten reglementet för statsrådet (1392/93) överföras till statsrådets allmänna sammanträde. Eftersom ändringen i beslutsnivån beror på förvaltningens egna tillvägagångssätt är det inte ändamålsenligt att detta inverkar på när det beslut som fattas i ärendet skall vara avgiftsbelagt och på avgiftens storlek. Därför föreslås att till 8 § fogas ett nytt moment enligt vilket överföring av ett ärende till statsrådets allmänna sammanträde inte innebär någon förändring i fråga om när beslutet skall vara

avgiftsbelagt och i fråga om avgiftens storlek utan de skall fastställas på samma sätt som om det vore fråga om ett ministeriebeslut.

2. Propositionens verkningar

Propositionen innebär att de prestationer som omfattas av lagen om grunderna för avgifter till staten utökas något. Med stöd av lagen kunde en del av de beslut som fattas av republikens president och vid statsrådets allmänna sammanträde beläggas med avgift. Beroende på hur prestationerna avgiftsbeläggs och på prissättningen kunde statens årliga inkomster av avgifterna öka med ca 1,0—1,5 miljoner mark.

Propositionen har inga administrativa eller andra verkningar. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har heller ingen betydelse i ärendet.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Utlåtanden om propositionen har begärts av republikens presidents kansli, statsrådets kansli och ministerierna. Remissinstanserna har i allmänhet understött propositionen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 1 och 8 §§ lagen om grunderna för avgifter till staten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 februari 1992 om grunderna för avgifter till staten (150/92) 8 § och fogas till 1 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller republikens president i fråga om beslutsfattande i statsrådet.

8 §

Ärenden om vilka stadgas genom förordning och ministeriernas befogenheter

Genom förordning stadgas om när beslut som fattas av republikens president och av statsrådet vid allmänt sammanträde är avgiftsbelagda samt för vilka beslut avgiften bestäms enligt självkostnadsvärdet och vilka som prissätts på företagsekonomiska grunder. Genom förordning stadgas även om de fasta avgifter som nämns i 6 § 2 mom. samt för vilka beslut, på vilka av de i 6 § 3 eller 4 mom. angivna grunderna och hur avgiftens storlek kan bestämmas med avvikelse från prestationens självkostnadsvärde. I andra fall har ministerierna själva befogenhet att besluta i ärenden

som gäller dessa avgifter. Med ministerium avses i denna lag också statsrådets kansli.

Varje ministerium beslutar om vilka prestationer eller grupper av prestationer hos ministeriet eller hos andra myndigheter inom dess förvaltningsområde som är avgiftsbelagda och för vilka prestationer eller grupper av prestationer avgiften bestäms enligt självkostnadsvärdet och vilka som prissätts på företagsekonomiska grunder.

Ministerierna beslutar i de fall som avses i 2 mom. också om de fasta avgifter som nämns i 6 § 2 mom. samt för vilka prestationer eller grupper av prestationer, på vilka av de i 6 § 3 eller 4 mom. angivna grunderna och hur avgiftens storlek kan bestämmas med avvikelse från prestationens självkostnadsvärde.

Om ett ärende som i övrigt hör till ministeriets befogenhet överförs till statsrådets allmänna sammanträde, avgörs frågan om beslutet skall vara avgiftsbelagt och hur stor avgift som skall uppbäras, med avvikelse från 1 mom., som om det vore fråga om ett ministeriebeslut.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Helsingfors den 25 mars 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Finansminister Iiro Viinanen

Lag

om ändring av 1 och 8 §§ lagen om grunderna för avgifter till staten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 februari 1992 om grunderna för avgifter till staten (150/92) 8 § och fogas till 1 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller republikens president i fråga om beslutsfattande i statsrådet.

8 §

Ministeriernas befogenheter

Varje ministerium beslutar om vilka prestationer eller grupper av prestationer hos myndigheterna inom dess förvaltningsområde som är avgiftsbelagda och för vilka prestationer eller grupper av prestationer avgiften bestäms enligt självkostnadsvärdet och vilka som prissätts på företagsekonomiska grunder. Med ministerium avses i denna lag också statsrådets kansli.

Ministerierna beslutar också om de fasta avgifter som nämns i 6 § 2 mom. samt vilka prestationer eller grupper av prestationer de grunder som nämns i 6 § 3 eller 4 mom. skall

8 §

Ärenden om vilka stadgas genom förordning och ministeriernas befogenheter

Genom förordning stadgas om när beslut som fattas av republikens president och av statsrådet vid allmänt sammanträde är avgiftsbelagda samt för vilka beslut avgiften bestäms enligt självkostnadsvärdet och vilka som prissätts på företagsekonomiska grunder. Genom förordning stadgas även om de fasta avgifter som nämns i 6 § 2 mom. samt för vilka beslut, på vilka av de i 6 § 3 eller 4 mom. angivna grunderna och hur avgiftens storlek kan bestämmas med avvikelse från prestationens självkostnadsvärde. I andra fall har ministerierna själva befogenhet att besluta i ärenden som gäller dessa avgifter. Med ministerium avses i denna lag också statsrådets kansli.

Varje ministerium beslutar om vilka prestationer eller grupper av prestationer hos ministeriet eller hos andra myndigheter inom dess förvaltningsområde som är avgiftsbelagda och för vilka prestationer eller grupper av prestationer avgiften bestäms enligt självkostnadsvärdet och vilka som prissätts på företagsekonomiska grunder.

Ministerierna beslutar i de fall som avses i 2 mom. också om de fasta avgifter som nämns i 6 § 2 mom. samt för vilka prestationer eller grupper av prestationer, på vilka av de i 6 § 3

Gällande lydelse

tillämpas på och hur avgiftens storlek kan bestämmas med avvikelse från prestationens självkostnadsvärde.

Föreslagen lydelse

eller 4 mom. *angivna* grunderna och hur avgiftens storlek kan bestämmas med avvikelse från prestationens självkostnadsvärde.

Om ett ärende som i övrigt hör till ministeriets befogenhet överförs till statsrådets allmänna sammanträde, avgörs frågan om beslutet skall vara avgiftsbelagt och hur stor avgift som skall uppbäras, med avvikelse från 1 mom., som om det vore fråga om ett ministeriebeslut.

Denna lag träder i kraft den
199 .
